

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset yleisen, tehostetun ja erityisen tuen osalta

*Pirjo Koivula, opetusneuvos
Opetushallitus*

Tavoitteena

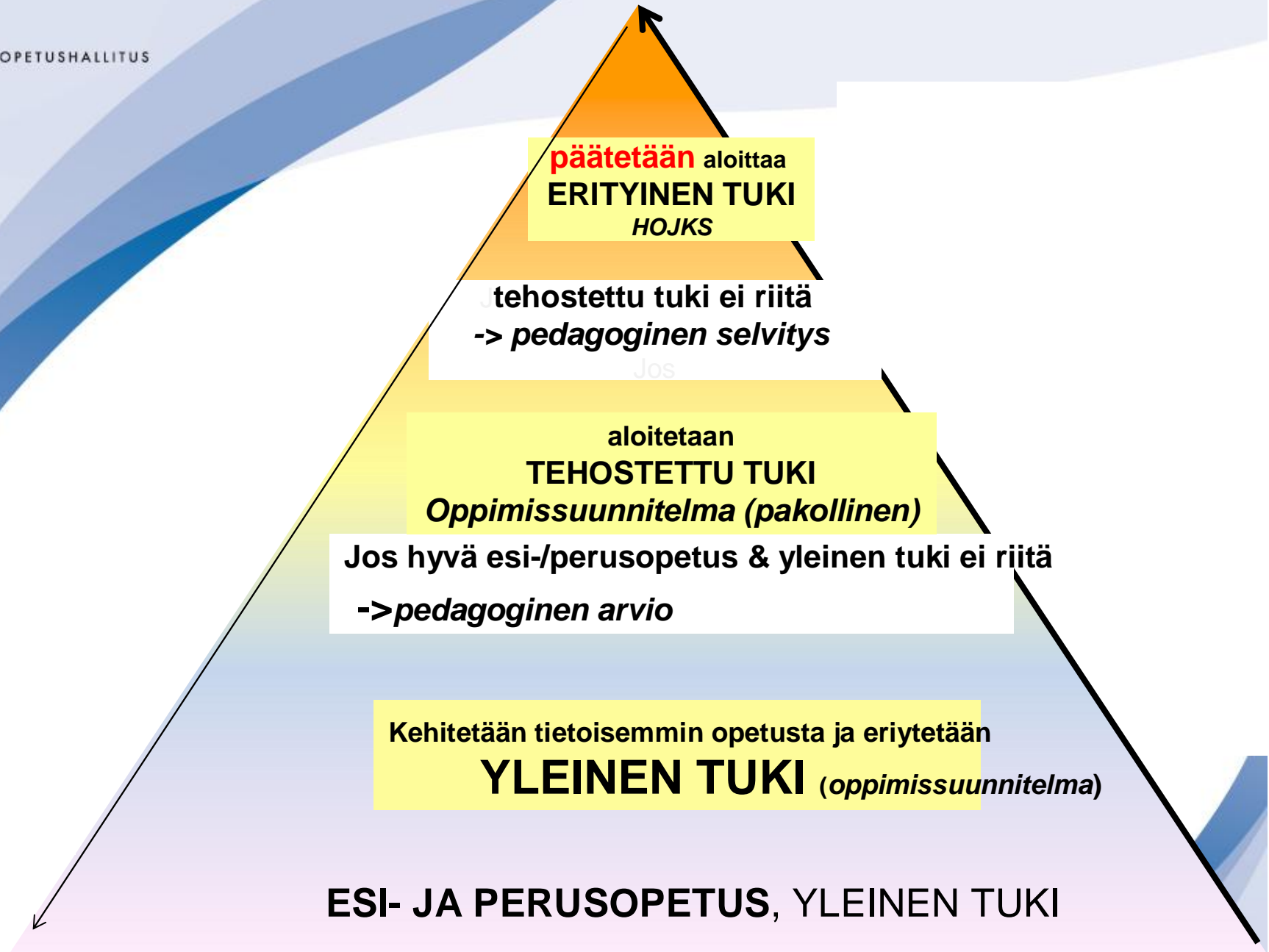
- jokainen oppilas oppii mahdollisimman hyvin oman potentiaalinsa mukaan
- oppilaan saama tuki on riittävää ja oikea-aikaista, eikä riipu asuinpaikasta tai koulusta
- koulun toimintakulttuuri suosii opettajien keskinäistä ja kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä moniammatillista ja monialaista yhteistyötä
- käytössä on uusia joustavia ja monipuolisia pedagogisia ratkaisuja
- kaikissa kunnissa on hallintokuntien yhteistyöhön perustuvat tuen rakenteet ja toimintamallit
- mahdollistetaan varhainen ja ennalta ehkäisevä tuki
- toimitaan lähikouluperiaatteen mukaisesti

PoL 30 § Oikeus saada opetusta

”Opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä *riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.*”

HYVÄ KOULUPÄIVÄ: laadukas perusopetus, kasvua ja kehitystä tukeva toimintakulttuuri, yhteisöllisyys, kodin ja koulun yhteistyö, turvallisuus....

LAKISÄÄTEISET PROSESSIT:

Pedagoginen

arvio

Oppimissuunnitelma

Pedagoginen

selvitys

Erityisen tuen

päätös

ja HOJKS

OPETUKSEN JA TUEN SUUNNITTELU:

Oppimissuunnitelma

Oppimissuunnitelma (pakollinen)

HOJKS (pakollinen)

TUKIMUODOT

eriyttäminen
oppilaanohjaus
oppilashuollon tuki
tukiopetus
osa-aikainen erityisopetus
apuvälineet yms.
avustajapalvelut
ohjaus- ja tukipalvelut

eriyttäminen
oppilaanohjaus
oppilashuollon tuki
tukiopetus
osa-aikainen erityisopetus
apuvälineet yms.
avustajapalvelut
ohjaus- ja tukipalvelut

eriyttäminen
oppilaanohjaus
oppilashuollon tuki
tukiopetus
osa-aikainen erityisopetus
kokoaikainen erityisopetus
apuvälineet yms.
avustajapalvelut
ohjaus- ja tukipalvelut

TUEN JÄRJESTÄMINEN: joustavat ryhmittelyt, ryhmäkoko,

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki - tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

- Ø Opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä opetusryhmän että kunkin oppilaan vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet.
- Ø Opetusta ja tukea suunniteltaessa on otettava huomioon, että oppilaan tuen tarve voi vaihdella **tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen**
- Ø Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki - tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

- Ø Huomiota tulee kiinnittää oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen. On tarpeen havaita sekä oppilaaseen että kouluun ja toimintaympäristöön liittyvät tekijät
- Ø Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia, että oppilaan oikeus tukeen voi toteutua käytännössä, mm. määrittelemällä tuen tarpeen toteamiseen ja tuen toteuttamiseen liittyvät vastuut ja työnjako
- Ø Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi oppilaiden tarpeita tulee arvioida jatkuvasti ja aloittaa tuen antaminen riittävän varhain.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki - tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

- Ø **Koulun johdolla on vastuu tuen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä ratkaisuista ja niiden huomioon ottamisesta kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa.**
- Ø Tuen tarpeen arvioinnissa hyödynnetään tarpeen mukaan oppilaalle tehtyjen terveystarkastusten ja mahdollisten muiden arviointien tuloksia.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki - tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

- Ø Tuen oikea-aikaisuus sekä tuen oikea taso ja muoto ovat ratkaisevia oppimisen ja kehityksen turvaamiseksi
- Ø Oppilaan saaman tuen tulee olla **joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa**
- Ø Tukimuotoja käytetään sekä yksittäin että yhdessä toisiaan täydentävinä
- Ø **Tukea annetaan niin kauan ja sen tasoisena kuin se on tarpeellista**

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki - tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

- Ø Tuki annetaan **oppilaalle omassa koulussa erilaisin joustavin järjestelyin**, ellei tuen antaminen välttämättä edellytä oppilaan siirtymistä toiseen opetusryhmään tai kouluun.

Yleinen tuki

- Ø **Laadukas esi- ja perusopetus** sekä mahdollisuus saada ohjausta ja tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin kaikkina työpäivinä on jokaisen oppilaan oikeus
- Ø **Työyhteisön toimintatapoja ja –kulttuuria kehitetään niin, että yhteistyötä ja yhdessä tapahtuvaa oppimista** voidaan hyödyntää ja oppilaiden erilaisuus voidaan kohdata mahdollisimman hyvin
- Ø **Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen tarjoaminen kuuluu opettajan työhön ja kaikkiin opetustilanteisiin**
- Ø Tuki rakennetaan opettajien sekä tarvittaessa muiden asiantuntijoiden **yhteistyönä** ja vuorovaikutuksessa huoltajan ja oppilaan ja huoltajan kanssa
- Ø Perustana on koko opetusryhmän voimavarojen ja oppilaiden välisen vuorovaikutuksen hyödyntäminen
- Ø Tuen tarpeen kasvaessa oppilaan tulee saada tehostettua tukea.

	käytetään (x), määrä ja arvio vaikuttavuudesta		käytetään (x), määrä ja arvio vaikuttavuudesta
tukiopetus		tehostettu yhteistyö kodin kanssa	
opiskelu eri tilassa		osa-aikainen erityisopetus/ samanaikaisopetus	
eriyttäminen		ohjauskeskustelu	
joustava ryhmittely		kerhotoiminta	
koulunkäyntiavustajan tuki		kuraattorin antama tuki	
kouluterveydenhoitajan tuki		psykologin antama tuki	
apuvälineet		aamu- ja iltapäivätoiminta	
ohjaus- ja tukipalvelut		oppilashuolto	
		muuta, mitä _____	

Tehostettu tuki

Oppilaalle, joka tarvitsee kasvussaan ja oppimisessaan **säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja**, on pedagogiseen arvioon perustuen annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti.

(Perusopetuslaki 16a § 1 mom. (642/2010))

Tehostettu tuki

- Ø Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä.
- Ø Tehostettu tuki on yleistä tukea **vahvempaa, yksilöllisempää ja pitkäjänteisempää** tukemista.
- Ø Tehostetun tuen avulla tuetaan suunnitelmallisesti oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä ja tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasautumista.
- Ø Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tulee seurata ja arvioida säännöllisesti tehostetun tuen aikana. Mikäli oppilaan tilanteessa tapahtuu muutoksia, oppimissuunnitelma tarkistetaan vastaamaan oppilaan tuen tarvetta.

Tehostettu tuki

- Ø Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa oppilaan siirtyminen takaisin yleisen tuen piiriin **käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti** oppilashuoltoryhmässä tai muulla tavalla järjestettävässä moniammatillisessa oppilashuoltotyössä **siten kuin yksittäisen oppilaan asian käsittelystä säädetään** (PoL 31 a § 4mom (624/2010))
- Ø Oppilashuollollisen käsittelyn jälkeen oppilaalle annettava **tehostettu tuki kirjataan oppilaalle laadittavaan oppimissuunnitelmaan.**

Pedagogisen arvion laatiminen

- Ø Oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä laativat kirjallisen pedagogisen arvion
- Ø Tarvittaessa arvion laatimisessa käytetään myös muita asiantuntijoita, etenkin silloin kun on kyse oppilaan hyvinvointiin ja kokonaiskehitykseen liittyvistä ongelmista
- Ø Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta
- Ø Pedagogisen arvion laatimisessa hyödynnetään oppilaalle jo mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa tai kuntoutussuunnitelmaa huoltajan luvalla

Pedagogisessa arviossa kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tilanne kokonaisuutena
- oppilaan saama yleinen tuki ja arvio sen vaikutuksista
- oppilaan oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta tulisi tukea

Erityinen tuki

- Ø Erityinen tuki muodostuu erityisen tuen päätökseen perustuvasta erityisopetuksesta sekä muista perusopetuksen tukimuodoista. Erityisen tuen antamisesta tehdään **hallintopäätös**, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen.
- Ø Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä
- Ø Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma **(HOJKS)**, josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen.

Erityinen tuki

- Ø Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä **kirjallinen päätös, jota tarkistetaan ainakin toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä.**
(Perusopetuslaki 17 § 2 mom.) Päätös tehdään hallintolain mukaisesti.
- Ø Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa sekä tehtävä oppilaasta pedagoginen selvitys

Erityinen tuki

- Ø Oppilaan oikeusturvan ja opetuksen järjestämisen kannalta merkittävät asiat päätetään erityistä tukea koskevassa päätöksessä. **Erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen.** (Perusopetuslaki 17 § 2 mom.)
- Ø Oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisen tuen päätöstä.

Erityinen tuki

- Ø Erityisen tuen tarpeellisuus tulee
 - tarkistaa lain edellyttämässä vaiheissa sekä aina tuen tarpeen muuttuessa
- Ø Tarkistamista varten oppilaasta tehdään **uusi pedagoginen selvitys** (sen laadinnassa hyödynnetään aikaisemmin laadittuja selvityksiä ja suunnitelmia)
- Ø **Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisen tuen jatkamisesta tehdään päätös.**
- Ø **Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tuen lopettamisesta tehdään päätös ja oppilas siirtyy saamaan tehostettua tukea.**

Pedagogisen selvityksen laatiminen

Pedagogisen selvityksen laatimista varten **opetuksen järjestäjän päättämä toimielin, viranhaltija tai työntekijä**

- hankkii oppilaan opetuksesta vastaavilta opettajilta **selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä**
- moniammatillisena oppilashuollon yhteistyönä, esimerkiksi oppilashuoltoryhmässä, tehdyn **selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tuesta sekä oppilaan kokonaistilanteesta.**

Selvitysten perusteella opetuksen järjestäjä tekee **arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta**. Näiden kahden selvityksen ja niiden pohjalta laaditun arvion muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan pedagogiseksi selvitykseksi

Pedagoginen selvitys perusopetus

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tilanne kokonaisuutena
- oppilaan saama tehostettu tuki ja arvio sen vaikutuksista
- oppilaan oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta tulisi tukea
- **perusteltu arvio siitä, tarvitseeko oppilas yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän**

Tukijärjestelyt voivat sisältää mm.

- opetus- ja ohjaushenkilöstöön, oppilashuoltoon, avustajiin ja muihin tarvittaviin palveluihin, opetusmenetelmiin ja tapoihin, opiskelumenetelmiin sekä materiaaleihin ja välineisiin liittyviä tekijöitä.

Oppimissuunnitelma

- Ø oppimissuunnitelma on suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin etenemisestä ja tarvittavista järjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta
- Ø oppimissuunnitelma on hyväksyttyyn opetussuunnitelmaan perustuva, kirjallinen, pedagoginen asiakirja.
- Ø oppimissuunnitelmaa voidaan käyttää osana yleistä tukea ja sitä tulee käyttää tehostetun tuen aikana
- Ø tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arvioissa tuotettuun tietoon

Oppimissuunnitelma

- Ø Oppimissuunnitelman laativat opettajat yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa
- Ø tarvittaessa laatimiseen osallistuvat myös muut asiantuntijat
- Ø oppilaan osuus suunnittelussa kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylemmille luokille
- Ø oppimissuunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia
- Ø suunnitelmaan ei voi hakea muutosta valittamalla eikä muilla muutoksenhakukeinoilla.

Oppimissuunnitelma

Tehostettuun tukeen liittyvän oppimissuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin ne ovat tarpeen oppilaan opetuksen ja tukitoimien järjestämiseksi:

- oppilaan oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa

Oppimissuunnitelma

- pedagogiset ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat, kommunikointitavat, erityiset apuvälineet, oppimateriaalit ja muu tuki
- fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen oppimisympäristöön liittyvät, oppilashuollolliset, ohjaukselliset tai muut ratkaisut
- moniammatillisen yhteistyön kuvaus ja eri toimijoiden vastualueet

Oppimissuunnitelma

- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- edistymisen seuranta ja arviointi, oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa eri tavoin, arviointitavat ja ajankohdat sekä oppilaan itsearviointi
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet

Oppimissuunnitelma osana yleistä tukea

- Ø Jokaiselle oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma
- Ø Sen laatimisesta päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma
- Ø Oppilasta varten pohditut tavoitteet ja tukitoimet hyödyttävät lapsen kasvua ja oppimista. Oppilaan opiskelua voidaan myös syventää tai laajentaa oppimissuunnitelman avulla, silloin kun se on perusteltua oppilaan valmiuksien kannalta.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

- Ø Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta tulee ilmetä oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen (PoL 17 a §)
- Ø Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma on hyväksyttyyn opetussuunnitelmaan perustuva kirjallinen, pedagoginen asiakirja.
- Ø Opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä.
- Ø Tarvittavilta osin suunnitelma valmistellaan moniammatillisena yhteistyönä.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

- Ø HOJKSin tehtävänä on tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä.
- Ø HOJKS on oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvä tavoitesuunnitelma sekä suunnitelma opetuksen sisällöistä, pedagogisista menetelmistä ja muista tarvittavista tukitoimista.
- Ø HOJKSin laatimisessa hyödynnetään oppilaalle osana tehostettua tukea tehtyä oppimissuunnitelmaa sekä pedagogista selvitystä, mikäli hänelle on laadittu kuntoutussuunnitelma

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

- Ø HOJKSissa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia
- Ø HOJKS asiakirjaan voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat
- Ø Suunnitelmaan ei voi hakea muutosta valittamalla eikä muilla muutoksenhakukeinoilla.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

- Ø HOJKS tulee tarkistaa tarvittaessa kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa
- Ø HOJKSia muutetaan aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa
- Ø HOJKSiin voidaan kirjata kokemukset käytetyistä opetusjärjestelyistä, toimintatavoista ja tukipalveluista ja hyödyntää tätä tietoa suunnitelman toteutumisen arvioinnissa
- Ø Jos oppilas siirtyy tehostetun tuen piiriin, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma

HOJKS

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin ne ovat tarpeen oppilaan opetuksen ja tukitoimien järjestämiseksi:

- oppilaan oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- oppimisen ja koulunkäynnin yleiset tavoitteet
- oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät

HOJKS

- opiskelun erityiset painoalueet niissä oppiaineissa, joissa oppilaalla on yleinen oppimäärä
- oppilaan muuhun kehitykseen, kuten sosioemotionaalisiin tai motorisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
- edistymisen seuranta ja arviointi, oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa eri tavoin, arviointitavat ja ajankohdat sekä oppilaan itsearviointi

- pedagogiset ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat, kommunikointitavat sekä erityiset apuvälineet, oppimateriaalit ja muut tuki
- fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen oppimisympäristöön liittyvät, oppilashuollolliset, ohjaukselliset tai muut ratkaisut
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden sekä tuki- ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen ja eri toimijoiden vastuualueet

HOJKS

- kuvaus oppilaan opetuksen järjestämisestä muun opetuksen yhteydessä ja/tai erityisopetuksen ryhmässä
 - kuvaus siitä, miten ja millä oppitunneilla erityisopetuksen ryhmässä pääsääntöisesti opiskeleva oppilas opiskelee yleisopetuksen ryhmässä
- moniammatillisen yhteistyön kuvaus ja eri toimijoiden vastuualueet
- kuvaus oppilaan koulukuljetusten järjestelyistä ja vastuista sekä kuljetusta odottavan oppilaan ohjauksesta ja valvonnasta
- oppilaan mahdollinen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- luettelo niistä oppiaineista, joissa oppilaalla on yksilöllistetty oppimäärä sekä näiden oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- edistymisen seuranta ja arviointi, oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa eri tavoin, arviointitavat ja ajankohdat sekä oppilaan itsearviointi niissä oppiaineissa, joissa oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan

Mikäli oppilas opiskelee toiminta-alueittain, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- kuvaus toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan yksilöllisistä tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä toiminta-alueittain
- edistymisen seuranta ja arviointi, oppilaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa eri tavoin, arviointitavat ja ajankohdat sekä oppilaan itsearviointi toiminta-alueittain

Asiakirjojen säilyttämisestä päätetään paikallisesti kunnan arkistonmuodostamissuunnitelmassa. Kuntaliitto on antanut asiasta suosituksia.

<http://hosted.kuntaliitto.fi/intra/julkaisut/pdf/p20100317121323115.pdf>

Pääsääntöisesti voidaan noudattaa Kuntaliiton suositusta, että asiakirjoja säilytetään:
oppivelvollisuus aika + 10v

Kuntaliiton suosituksessa mainitaan:

Oppilaskohtaiset viranhaltijapäätökset

Pohja-aineisto (mm. hakemukset, lausunnot, selvitykset tai vastaavat, kirjeenvaihto ja oppilaan huoltajan vastineet)